

Cauza 100/78

Claudino Rossi împotriva Caisse de compensation pour allocations familiales des régions de Charleroi et Namur

Obiectul: o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal du Travail¹ din Charleroi, pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 79 alineatul (3) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității

Situatia de fapt

Reclamantul, Claudino Rossi, cetățean italian, a lucrat inițial o perioadă în Italia, ulterior venind în Belgia pentru a lucra în minele de cărbune și ulterior în siderurgie. Suferind de boală profesională, acestuia i s-a acordat o pensie, plătită de o instituție belgiană de securitate socială, calculată, din 13 mai 1964, pe baza unei invalidități permanente de 52% și, din 11 decembrie 1967, pe baza unei invalidități de 100%. Fiind tată a doi copii, a primit alocații familiale până la data de 28 februarie 1973, când a revenit în Italia cu întreaga familie.

Începând cu 1 martie 1973, plata alocațiilor familiale a fost suspendată de instituția belgiană, care a aplicat dispozițiile articolului 79 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71, motivând că soția reclamantului desfășura în Italia o activitate profesională susceptibilă să-i confere dreptul de a primi alocații familiale în temeiul legislației italiene.

Soția reclamantului a solicitat Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS) plata alocațiilor familiale pentru cei doi copii.

Prin Hotărârea din 13 aprilie 1976, INPS a refuzat să-i acorde acesteia alocațiile respective, motivând că, în conformitate cu legislația italiană aplicabilă, calitatea de întreținător al familiei, în ceea ce privește dreptul la alocații familiale, este recunoscută tatălui și nu poate fi transferată altei persoane, din cauză că acesta nu era nici invalid, nici șomer.

În fața refuzului celor două instituții de a-i plăti alocațiile familiale pentru cei doi copii, dl Rossi s-a adresat Tribunal du Travail din Charleroi.

Instanța națională adresat Curții de Justiție două întrebări preliminare²:

- 1) Faptul că legislația italiană nu autorizează, pentru acordarea de alocații familiale, transferul calității de întreținător al familiei soției, atunci când soțul este titularul unei pensii plătite de un alt stat membru, face inaplicabil articolul 79 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1408/71? Cu alte cuvinte, instituția belgiană are obligația de a-și asuma responsabilitatea plății alocațiilor familiale chiar dacă există un astfel de drept în Italia ca urmare a desfășurării unei activități profesionale de către un membru al familiei persoanei pensionate sau care beneficiază de o pensie, dar acest drept nu este perfect din cauza unei particularități a legislației italiene?
- 2) Admițând că poziția autorității italiene nu mai este legală în prezent, în temeiul principiilor egalității drepturilor pentru femei și bărbați, instituția belgiană nu trebuie să acorde diferența dintre valoarea alocațiilor familiale italiene pentru a respecta drepturile dobândite în temeiul legislației statului ultimei angajări și pentru a evita astfel tratamentul inegal aplicat lucrătorilor care trebuiau să îndeplinească aceleași condiții pentru a obține pensia?

¹Tribunalul pentru Litigii de Muncă.

²Prin Hotărârea din 19 aprilie 1978.

Argumentele părților

Cu privire la prima întrebare

Reclamantul a menționat că motivarea INPS pentru refuzul plății alocațiilor nu este în totalitate exactă, din moment ce instituția belgiană de securitate socială a recunoscut invaliditatea sa totală. Deși este invalid, acest lucru nu a fost recunoscut de legislația italiană.

Reclamantul a declarat că prezenta cauză este similară cu o alta³, în care Curtea a interpretat articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71. Acesta a menționat că articolele 76 și 79 din regulamentul au același scop, interzicerea cumulului alocațiilor în cazul în care dreptul există în două state membre, singura diferență fiind faptul că articolul 76 se referă la lucrători și șomeri, iar articolul 79 vizează pensionarii.

Reclamantul a precizat că în prezenta cauză, din moment ce doar tatăl, care are dreptul de a primi pensie pentru boală profesională, plătită de instituția belgiană, poate avea calitatea de întreținător al familiei conform legislației italiene, instituția belgiană are obligația să plătească alocațiile familiale.

Astfel, reclamantul a susținut că principiul enunțat în Hotărârea Ragazzoni trebuie confirmat de Curtea de Justiție.

Comisia a considerat că, la prima întrebare, Curtea ar trebui să răspundă că suspendarea dreptului la alocații pentru copiii aflați în întreținerea unui tată titular al unei pensii prevăzute la articolul 79 din regulamentul nu este aplicabilă în situația în care copiii nu au dreptul la alocații familiale în temeiul legislației unui stat membru, ca urmare a faptului că mamei nu i-a fost recunoscută calitatea de întreținător al familiei sau a faptului că nu au fost îndeplinite condițiile de acordare a alocațiilor către mamă.

Guvernul belgian a menționat că tatăl, fiind o persoană invalidă în sensul legislației belgiene, îndeplinește condițiile legislației italiene, iar mama, care lucrează, poate avea dreptul de a primi alocațiile familiale prevăzute de legislația italiană.

Guvernul italian a menționat că este suficient ca principiile enunțate de Curte în Hotărârea Ragazzoni să fie aplicate în prezenta cauză.

Cu privire la a doua întrebare

Reclamantul a considerat că o dispoziție națională nu poate fi aplicată unui lucrător migrant dacă aceasta poate să afecteze drepturile obținute în temeiul legislației statului unde a avut ultimul loc de muncă. Aplicarea unei asemenea măsuri ar fi contrară obiectivelor articolului 51 din tratat care, în contextul liberei circulații a lucrătorilor, asigură plata pe întregul teritoriu al Comunității a beneficiilor obținute în temeiul legislației unui stat membru.

Pentru a nu fi contrar articolului 51 din tratat, articolul 79 din Regulamentul nr. 1408/71 nu trebuie să afecteze negativ drepturile unui lucrător migrant, titular al unei pensii, din cauza situației soției sale sau a altui membru al familiei, în cazul schimbării domiciliului într-un alt stat membru.

În opinia reclamantului, în cazul în care acordarea unor beneficii sau alocații familiale depinde de acordarea unei pensii, aplicarea articolului 79 din Regulamentul nr. 1408/71 nu poate avea efectul ca dreptul de a primi beneficii sau alocații familiale datorate în temeiul legislației statului care trebuie să plătească pensia, să fie afectat de aplicarea unei dispoziții mai nefavorabile a legislației statului de reședință al copiilor.

³Hotărârea Curții din 20 aprilie 1978, Cauza 134/77, Ragazzoni, Rec. 1978, p. 963.

Potrivit **Comisiei**, articolul 79 din Regulamentul nr. 1408/71 nu prevede că o instituție competentă, care a suspendat plata beneficiilor datorate în temeiul articolului 77, trebuie să acorde o sumă suplimentară, având în vedere diferența între sumele pe care a încetat să le plătească și sumele la care copiii au dreptul în alt stat membru.

Guvernul belgian a menționat că nicio prevedere a regulamentului nu stabilește dreptul ca o plată suplimentară a alocațiilor familiale să fie acordate de un alt stat.

Guvernul italian a declarat că articolul 79 din regulament conține o normă împotriva cumulului de beneficii și este valid numai dacă este interpretat în sensul că suspendarea alocațiilor familiale poate fi doar parțială și trebuie efectuată în măsura necesară pentru a preveni îmbogățirea nejustificată a beneficiarului.

Motivarea instanței comunitare

Cu privire la prima întrebare

În conformitate cu articolul 77 din Regulamentul nr. 1408/71, titularul unei pensii are dreptul la alocațiile familiale prevăzute de legislația statului membru competent pentru acordarea pensiei, indiferent de statul membru pe teritoriul căruia își au reședința titularul pensiei sau copiii acestuia. În temeiul articolului 79 alineatul (3) din același regulament, beneficierea de dreptul la indemnizații sau alocații familiale în temeiul legislației unui stat membru, ca urmare a desfășurării unei activități profesionale, suspendă dreptul la indemnizațiile datorate în conformitate cu articolul 77. Această regulă a necumulării are sens și este aplicabilă doar în cazul în care se beneficiază efectiv de un drept la indemnizații, drept dobândit în conformitate cu legislația statului în care se desfășoară activitatea profesională.

Cu privire la a doua întrebare

Nefiind stabilit în mod expres de regulamentele privind securitatea socială a lucrătorilor migranți, răspunsul la această întrebare nu poate rezulta decât din interpretarea acestora în lumina obiectivelor urmărite de dispozițiile tratatului (articolele 48 - 51). Regulamentele nu au creat un regim comun de securitate socială, dar au permis diferitelor regimuri să existe în continuare, generând diferite creanțe în raport cu diferitele instituții, împotriva cărora reclamantul are drepturi directe fie doar în temeiul dreptului național, fie în temeiul dreptului național completat, după caz, de dreptul comunitar.

Legislația comunitară nu poate fi aplicată, în absența unei excepții explicite conforme obiectivelor tratatului, astfel încât să îi interzică lucrătorului migrant sau persoanelor aflate în întreținere să beneficieze de o parte a legislației unui stat membru.

Una dintre aceste excepții este prevăzută la articolul 79 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1408/71 care prevede că dreptul la indemnizații pentru copiii aflați în întreținerea titularilor de pensii se suspendă în cazul în care copiii beneficiază de dreptul la indemnizații sau alocații familiale în temeiul legislației unui stat membru, ca urmare a desfășurării unei activități profesionale. Această regulă, destinată evitării cumulării alocațiilor familiale, nu se aplică decât în măsura în care nu privează fără motiv persoanele interesate de beneficiul unei părți a legislației unui stat membru.

Atunci când valoarea alocațiilor a căror plată este suspendată depășește valoarea alocațiilor primite în temeiul desfășurării unei activități profesionale, este necesar ca regula necumulării, inclusă la articolul 79 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1408/71, să nu se aplice decât parțial și să se aloce diferența dintre aceste sume cu titlu suplimentar.

Solutia instantei comunitare

- 1) **În sensul articolului 79 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1408/71 al Consiliului, suspendarea dreptului la alocațiile familiale pentru copiii aflați în întreținerea tatălui care este titularul unei pensii în temeiul legislației unui stat membru, nu se aplică în cazul în care mama nu a dobândit efectiv dreptul la aceste alocații în temeiul legislației unui alt stat membru deoarece aceasta desfășoară o activitate profesională sau deoarece calitatea de întreținător al familiei nu este recunoscută decât tatălui sau, în orice caz, deoarece condițiile de care depinde atribuirea dreptului de percepere a alocațiilor mamei nu sunt îndeplinite.**
- 2) **Articolul 79 alineatul (3) nu se aplică decât pentru valoarea efectiv vărsată ca urmare a desfășurării unei activități profesionale.**